

Tiskovni ured

KARDINALOVA HOMILIJA NA MISI PRIGODOM
15. OBLJETNICE SJEĆANJA NA ŽRTVE VUKOVARA

(Vukovar, Memorijalno groblje, 18. studenoga 2006.)

Misna čitanja: Tuž 3,17-26; Mt 10,26-33

1. Hodočastimo danas Memorijalnom groblju u Vukovaru, kako bismo prignuli koljena na ovoj Golgoti suvremene Hrvatske i kako bismo ovdje molili za poginule i nestale, za sve žrtve Domovinskoga rata. Okupljeni smo na euharistijskome slavlju, spomen-činu Kristove muke i uskrsnuća, u vjeri da naši pokojni, koji su po sakramentima bili povezani s Kristom, žive sada s Bogom u vječnosti. Susreli smo se kao vjernici, kako bismo čuli Božju riječ, a ona je prepuna izazova.

Današnje evanđelje naviješta: Ne prodaju li se dva vrapca za novčić? Pa ipak, nijedan od njih ne pada na zemlju bez Oca vašega (Mt 10,29). Kakav li samo odjek dobivaju te riječi na ovome mjestu u Vukovaru, gdje su u studenome 1991. godine, nakon što je u agresoru zašutjela ljudskost, zašutjele i ptice!? Prognan je njihov let i pjev; ostala su tek ogoljela gnijezda u iščekivanju hoće li se nad njima nadviti zatorna ruka krvnika ili blagi pogled povratnika. Mnogo je živôta tada palo na zemlju i ostavilo ove znakove za spomen, među kojima nama najsnažnije progovaraju križevi.

Evanđelje, služeći se dojmljivom slikom o vrapcima pred nas stavlja nježnost Boga koji pokazuje brigu i sućut za naizgled bezvrijedna stvorenja. Obraća nam se pozoran na našu najmanju životnu sitnicu, ma kako bila

nestalna i lomljiva. Želi nam reći da smo poput vrabaca koji imaju svoje gnijezdo u Božjim rukama. Iako je to tako, nismo sasvim oslobođeni straha, jer se i dalje ljudski životi obaraju na zemlju ili se olako prodaju za manje od nekoliko novčića.

2. Isus triput ponavlja: Ne bojte se! (usp. Mt 10, 26-31). Nitko ne pada na zemlju bez volje nebeskoga Oca. Je li onda Bog taj koji prekida njihov životni let? Želi li Bog smrt? Nipošto. Govori nam da se ništa ne događa bez Božje prisutnosti, da ne postoji trenutak bez Boga. Ni u najstrašnijim prilikama Bog nije daleko, ali se puno toga – iako je prisutan i uključen u ljudsku kob – događa protiv njegove volje. Čovjek, nažalost, često izabire život protiv Boga. Tako životna drama nije samo naša, nego je i Božja. O tome progovara njegov križ, a zatim i svi križevi koji svjedoče o kršćanima – i živima, i mrtvima.

Bog je prisutan, utjelovljen i u mojem životu. On sudjeluje u mojoj osobnoj i našoj zajedničkoj povijesti, prigiba se k meni, isprepleće svoj dah s mojim, svoju riječ s mojom. Vjernik zna da se smrkava i da će pasti noć i stići nas sama smrt, ali nas ništa ne će moći rastaviti od ljubavi Kristove (Rim 8,39). Vjernik zna da i sićušna stvorenja moraju proći putem smrti, ali ništa ne će biti izgubljeno. Isus nas poučava da će nam biti vraćen i najmanji dio tijela koje je trpjelo i svjedočilo da život pripada samo Bogu.

Tiskovni ured

www.zg-nadbiskupija.hrtiskovni@zg-nadbiskupija.hr

3. Današnje biblijske riječi snažan su poziv da svoje pouzdanje predamo Bogu, sklonimo se u Njegovu blizinu i zatražimo Njegovu zaštitu od onih koji u ovome svijetu smišljaju zlo provodeći ga u djelo. Mi kršćani na tome putu imamo bezbroj uzora. Od svojih početaka do današnjih dana kršćanstvo živi od svjedoka vjere, mučenika koji su pokazali da se ne treba bojati onih koji ubijaju tijelo, već onih koji u nama gase ljubav prema Bogu i bližnjima. Treba se čuvati onih koji razaraju radost, nadu, milost, dobrotu i toliko drugih vrijednosti i osjećaja u našem osobnom i društvenom životu. Oni su djeca tame i grijeha, a mi se ne smijemo dati zbuniti ni posustati na putu dobra.

Budući da smo u Kristu postali djecom svjetla i milosti, Kristovim svjetlom promatramo što se događa oko nas i spoznajemo kako odgovoriti na takve izazove. Svakoga se dana suočavamo sa zloćom, vidimo da su međuljudski odnosi zatrovani mržnjom, srdžbom, željom za uništavanjem. Stav zreloga kršćanina jest stavljanje svoga postojanja, svoje duhovne borbe u Božje ruke. Na taj će način naši neprijatelji i protivnici postati neprijatelji samima sebi jer ćemo biti sposobni logikom ljubavi, opraštanja, poštovanja i nenasilja suprotstaviti se njihovoj logici rata, razaranja, gaženja ljudskoga dostojanstva.

4. Ipak, poznajemo ljudsku narav. Takav stav kod mnogih budi odbojnost, sve do mjere osvete, jer nitko ne želi biti osporavan. Gospodin nas stoga potiče da budemo čvrsti i postojani u dobru, da nadvladamo strah, čak i strah od smrti. Potrebna su nam zato dva stava: pouzdanje u Boga i strah pred Bogom, strah pred Ljubavlju.

Tiskovni ured

www.zg-nadbiskupija.hrtiskovni@zg-nadbiskupija.hr

Isus ne jamči tjelesnu sigurnost. On jamči da je najdublji dio osobnosti svakoga čovjeka pa i moj, otet iz vlasti drugih i pripada samo Božjim rukama. Nitko me ne može raniti u dubini mojega bića, nego samo na površini. Ne imati straha od onih koji ubijaju tijelo može samo onaj tko se ni na koji način ne želi odvojiti od Boga. To je značenje biblijskoga pojma »strah Božji«, strah pred Bogom. Taj nas strah oslobađa straha pred ljudima. Izaija prorok piše: Jedino se njega bojte, strah od njega nek vas prožme (Iz 8,13). Bojati se Gospodina znači prepoznati u njemu izvorište svakoga dobra i čuvati se da se ne odijelimo od Njega.

Pred ljudima je važno biti na strani Boga. Izbor je to koji je dio našega poslanja. Dana nam je zadaća koju treba ispuniti, istina kojoj treba biti vjeran, držanje od kojega se ne smije odstupiti. Kršćanin u svojem srcu osjeća poziv sv. Pavla da živi u skladu s istinom u ljubavi (usp. Ef 4,15).

Ovdje u Vukovaru opravdano se pitamo: Koga se bojimo: Boga ili ljudi? Ovisi li moje ponašanje o prosudbi i mišljenju drugih ljudi ili o Božjim zapovijedima? Jesam li spreman svjedočiti vjeru i služiti Kristu i po cijenu žrtvovanja ili mislim poglavito na to kako da se sklonim u neposrednu sigurnost koja i žrtvu obezvrjeđuje?

Istina... Riječ je to koja struji ovim grobljem, našim sjećanjima, našim životom. Ljubav prema istini je poziv vlastit kršćaninu. Pozvani smo dati svjedočanstvo za istinu.

Tiskovni ured

www.zg-nadbiskupija.hrtiskovni@zg-nadbiskupija.hr

5. Petnaest godina nakon ratnoga razaranja Vukovara, mnogo je tumačenja ovdašnjih zbivanja. Čini se da su najglasnija ona tumačenja koja ne govore o glavnom uzroku rata, tj. o zlu, niti traže uporište u istini. Govori se o političkim razlozima, o vojnoj strategiji, a sve je zapravo rođeno u srcima ljudi koji su odlučili iz svojega života prognati Boga. U trenutku kad je bezbožnička ideologija u rukama komunističkih vlastodržaca i srpskih osvajača iz svojega djelovanja posve izbrisala strah pred Bogom, zavrtio se koloplet smrti, na čijemu je kraju zlo nastojalo pomiješati i izjednačiti napadača i žrtvu.

Znam da među vama ovdje i diljem lijepe naše Hrvatske postoje danas ljudi koji su svoje osjećaje pronašli u riječima proroka Jeremije: Duši je mojoj oduzet mir i više ne znam što je sreća! Rekoh: Dotrajao je život moj i nada koja mi od Gospodina dolazi (usp. Jer 23,16). Kao biskup često sam suočen sa sud-binama ljudi punih ogorčenja izniklih iz zatrovanoga tla rata.

Vukovar nam svjedoči što je rat. Rat je zlo u kojem se nerazmjerno, gotovo kao zarazom širi mržnja, razaranje, ubijanje. Iako se ne može negirati da i u ratu nastaju nove prilike za ljudsku velikodušnost, solidarnost, hrabrost, heroizam i patriotizam, ipak je rat uvijek gubitak za čovječanstvo. Stoga su za ratove odgovorni ne samo oni koji ih izravno pokreću, nego i oni koji posjedujući političku, ekonomsku i vojnu moć, ne čine sve da ih na vrijeme spriječe.

Tiskovni ured

www.zg-nadbiskupija.hrtiskovni@zg-nadbiskupija.hr

6. Predragi! Svjestan sam da će mnogi odvagivati moje ovdje izgovorene riječi. Znam da će ih htjeti rabiti u svoje svrhe, koje su daleko od onoga zbog čega vam ih izgovaram. Svima poručujem da riječi odvagujem vagom evanđelja i da one nisu ni za kakvu dnevno-političku uporabu. Govorim vam iz srca, kao pastir kojemu je veoma stalo do življenja evanđelja, do mira i radosti puka koji mu je povjeren u odgovornosti crkvenoga služenja. Na poseban mi je način stalo do moga hrvatskog naroda, koji je zasićen poniženjima i patnjama. Govorim kao pastir, ponosan što u ovom spomen-danu možemo nabrojiti brojna svjedočanstva kršćanske dobrote koja su, snagom svoje vjere, u ovom gradu i diljem Hrvatske očitovali hrvatski građani braneći se od napada onih koji su svoj život položili u ruke Zloga.

Ovo groblje i mnoga druga groblja šapću istinu koju danas nemamo pravo prečuti. U obrani ovoga grada i mnogih hrvatskih gradova, sela i domova, ljudi su pokazali da ljubav dokida strah. Onaj tko istinski ljubi, boji se jedino da ne izgubi ljubav. Evanđelje nas također uči da istina oslobađa. I ako se, braćo i sestre, od nečega ne smijemo umoriti, onda je to traženje i promicanje istine. Ona o Vukovaru – i o ratu na koji su ljudi ovdje bili prisiljeni – nije dovoljno glasna. Možda istina nekoga boli, ali ostaje istinom! Vukovarska bolnica svjedoči o zločinu protiv čovječnosti koji se ovdje dogodio.

Mnogi me pitaju: Što je ostalo od patnje i žrtve; što od ponosa i jedinstva hrvatskoga naroda? Zar je moguće da se toliko bogatstvo dobra istopilo? Zar je sjećanje moguće prekriti zaboravom tako da se više ne

Tiskovni ured

www.zg-nadbiskupija.hrtiskovni@zg-nadbiskupija.hr

naziru ni temelji istinitosti? Zar se odjeća povijesti kroji prema hiru pojedinaca ili po narudžbi određenih interesnih lobija?

Dragi hrvatski branitelji, ako me pitate što je ostalo nakon Domovinskoga rata, spremno odgovaram: ostali ste vi, dio vas; ostala su prijateljstva, poznanstva i godine zajedništva. Ostali su ovi križevi kao znakovi žrtava onih koji žive preobraženi u Bogu. Ne dopustite da isto sjeme zla – koje vas je natjeralo da ljubavlju branite živote drugih ljudi – prevlada te vas gurne u očaj ili potakne na oduzimanje vlastita života. Kad osjetite nepravdu, gorčinu i ljutnju, ne zaboravite da Bog ostaje vjeran. Ne zaboravite da vaša životna bitka nije završena i da ste pozvani podizati ranjene; izvlačiti ih iz neprijateljskoga okruženja u kojemu nije dovoljno jak glas nade. I tada su govorili da smo preslabi, da nemamo nikakvih mogućnosti za obranu. Pa ipak, jer je evanđeoska ljubav život, ovi su grobovi glas živih u Bogu koji obvezuju na življenje evanđelja. Danas u Vukovaru zahvaljujemo Bogu za hrvatsku slobodu i samostalnost, za državu Hrvatsku koja je našla svoje mjesto na karti Europe i koja želi postati valjani subjekt zajedničkoga europskog doma.

7. Nakon petnaest godina, kao kršćani koji poznaju značenje spomena, svjedoci smo da zlo u Hrvatskoj ponovno pokušava unijeti razdor, nesigurnost, podjele... Govori se o svemu samo ne o zlu koje je stvorilo stotine tisuća prognanika, a ljubav ih udomila; ne govori se o desetcima tisuća mrtvih i ranjenih koje ljubav molitvom otima zaboravu i iscjeljuje; ne govori se o više od tisuću osoba koje su još uvijek na popisu nestalih za koje odgovorni i nakon petnaest godina kažu da ne mogu doći

Tiskovni ured

do istine o njihovoj sudbini; ne govori se o tisućama beznadnih, poniženih, osiromašenih ljudi kojima ljubav otvara srce... Odvraća nam se pogled od uzroka svih tih zala. Zaboravlja se tko je istinski krivac za tolike ljudske patnje.

Što je ostalo, braćo i sestre, od slavni dana, koji – iako življeni u Vukovaru prekrivenom blatom i barutom – sjaje kao najsajjniji biser u kruni ljudskosti? Zar je teško uočiti kako neki žele podijeliti Hrvate, pognuti im glave i obescijeniti ponos? Zar se u besplodnim hrvatskim razmiricama i svađama ne čuje podmukao smijeh tvoraca hrvatskih društvenih lutanja? Bilo bi stoga dobro da se svaka društvena odluka, važna za naš narod i građane Hrvatske, donosi pogleda uprtoga na ovaj hrvatski rasadnik ljubavi i s dubokim pouzdanjem u Boga da nas ništa ne može rastaviti od Kristove ljubavi. Vukovar, grad hrvatske slobode, pozvan je postati hodočasničkim mjestom za naše mlade naraštaje. Ovdje se uči škola mira i ljudske solidarnosti, koja je jača od razarajuće moći zla.

Mi se ne ponosimo ničim doli križem Kristovim. Zato kao Crkva koja nikada ne napušta svoje vjernike i hrvatski narod, ne smijemo dopustiti da časna obrana Domovine izgubi oznaku ponosa. U društvu kad progovaramo kao vjernici, kad smo možda i napadani i ismijavani, znamo da nam tijelo mogu ubijati, ali također da su pouzdanje u Boga i naša vjera jedini sposobni slomiti đavolski krug zla, jer je Krist svojim uskrsnućem pobijedio smrt.

Tiskovni ured

www.zg-nadbiskupija.hrtiskovni@zg-nadbiskupija.hr

8. Na ovome groblju življeno nas evanđelje propituje o oproštenju i o pomirenju. Mi ovdje molimo za milost oproštenja i pomirenja. Braćo i sestre, oproštenje je ponajprije Božji dar. Ono je osobni susret u kojemu Bog u svojoj dobroti preobražava zlo u dobro, daje smisao križu i dušu ispunja radošću.

Oni koji su za sobom ostavili krvavi i suzni trag zločina nad nedužnima, trebaju obraćenje. Mi i za njih molimo da spoznaju potrebu priznavanja krivnje i traženja oproštenja.

Molimo za takvo pomirenje koje je dar Božjega Duha, molimo njega koji je oproštenje grijeha (usp. Dj 10,43), neka svima koji su duboko ranjeni mržnjom omogući da prime od Boga radost i slobodu srca. To je oslobođenje istinom.

To je duboki smisao našega slavlja ove obljetnice. Ako se spominjemo drame palih žrtava, činimo to ne kako bismo otvorili bolne rane, niti kako bismo, Bože sačuvaj, izazvali osjećaje mržnje ili osvete, nego činimo to kako bismo odali dužno poštovanje onima koji su dali živote za našu slobodu i za naš mir i kako bismo osvjetlili povijesnu istinu. Činimo to osobito i radi toga kako bismo spominjući se tih tamnih ratnih događanja jačali odgovornost sviju u izgradnji mira, zajedništva i suživota svih građana naše zemlje.

Draga braćo i sestre, s ovoga mjesta u gradu Vukovaru, upućujemo poziv na hrvatsko zajedništvo.

Prorok, nakon kušnje i nemira, završava riječima: Dobar je Gospodin onom koji se u nj pouzdaje, duši koja ga traži. Dobro je u miru čekati spasenje Gospod-nje! (usp. Tuž 3,26). Amen.